

Centrum audiovizuálních studií

Posudek teoretické diplomové práce – magisterské

Autorka práce: Anna Kryvenko

Název práce: Obraz, paměť a trauma

Posudek oponentky

Autorka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Mgr. Veronika Klusáková, Ph.D., CAS FAMU

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce – nevhodný cíl i přístup, příliš kompilační, bez teze, argumentace a závěru

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu – diskutabilní, přes množství knih uvedených v bibliografii chybí např. základní literatura k tématu traumatu

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu – spíše náhodná než přesvědčivá

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce – práce postrádá logickou strukturu, čehož nejmarkantnějším výrazem je závěr, který neshrnuje získané poznatky, ale zpracovává nové téma

Jazyková a stylistická úroveň práce – velmi nízká

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejaté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě) – dodržení normy je na hraně citační etiky, přejaté pasáže bez udání zdroje se objevují hlavně v poznámkách pod čarou

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava – grafická úprava je standardní, relevance příloh je spíše sporná, příloha nijak nerozvíjí téma práce, je čistě ilustrativní

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru – nulová, vzhledem k absenci jasně formulovaného tématu a teze

Celkové hodnocení diplomové práce (A-F) - E

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Práce Anny Kryvenko si klade za cíl prozkoumat roviny vztahu mezi obrazem, pamětí a traumatem, selhává však ve všech myslitelných parametrech, kladených na odborný text. Především v rámci příliš obecně zvoleného tématu neformuluje žádnou výzkumnou otázku či vlastní tezi, na kterou by skrze použitou odbornou literaturu hledala odpověď, ale utápí se ve změní různých teoretických rámců, jejichž zvládnutí není příliš konzistentní a přesvědčivé, od memory a trauma studies, přes neurologické a kognitivně-psychologické výzkumy paměti po vztah historiografie a reprezentace. Soudě dle citátu Julie Safronové na straně 6-7 si autorka přílišnou šíří nastoleného záběru uvědomuje: „Studium (kolektivní) paměti musí být konkretizováno. (Kolektivní) paměť je koncept, který se zabývá spíše abstraktními myšlenkami. Aby se stal funkční, je nutné vybrat konkrétní předmět analýzy a představit takové výzkumné otázky, pro které bude tento koncept pro odpověď skutečně užitečný.“ Bohužel se však této rady ve svém textu nedrží.

Práci se zdroji jen s lehkou nadsázkou charakterizuje jiný autorčin výrok ze strany 52, kde se dočítáme, že „Walter Benjamin o tom píše, Michel Foucault na to upozorňuje.“ Proč si na daném místě vybírá zrovna Benjamina a Foucaulta? Bez vysvětlení. O čem konkrétně píše, na co upozorňují? Bez vysvětlení. Kde přesně o tom píše a upozorňují na to, v jakém kontextu? Opět bez vysvětlení. Autorka beze sporu načetla velké množství sekundární literatury, jak o tom svědčí i seznam na konci práce, jednotlivé teorie a koncepty ale spojuje zcela nahodile, nekomentuje je ani nerozvíjí, nemluvě o vztahování k vlastnímu tématu. To v práci zcela absentuje, a není tudíž divu, že se diplomantka točí v kruhu (především v první kapitole věnované paměti), vrací se (v obecné rovině) ke stále stejným otázkám (problematický vztah osobní a kolektivní paměti, metaforičnost či fiktivnost pojmu kolektivní/kulturní paměť, role médií v konstrukci obou druhů paměti) a dochází jen k závěrům typu „Můžeme tedy dojít k závěru, že studium paměti v praxi kultury a umění se zdá být velmi relevantní.“ (s. 36) Vrcholem z tohoto hlediska je závěrečná kapitola, kde namísto shrnutí získaných poznatků a komentáře vývoje vlastní teze autorka utíká ke zcela novému tématu, opět podobně širokému (vztah války a kultury), aniž by argumentovala jeho vazbu na témata zkoumaná v předchozích kapitolách. Nahodilý a nekomentovaný je také výběr uměleckých děl, která jsou do práce zařazena, od Tarkovského, Resnais, Sokurova, Alexeje Germana staršího i mladšího, Chrise Markera, Clauda Lanzmanna a Sergeje Loznicu z řad filmařů, přes Winfrieda Sebald a Roberta Musila z řad spisovatelů a Rogera Fentona jako zástupce fotografie. Už jenom počet tvůrců znemožňuje důkladnější a smysluplnou analýzu jejich děl, nemluvě o relevanci jejich výběru.

Práce je na velkém štíru s citační etikou a v některých případech se ocitá za její hranou, přestože zřejmě nejde o úmysl vydávat cizí myšlenky za vlastní. U citací diplomantka často neuvádí zdroje (viz hned Renan a Arendt na str. 1 a 2) nebo je uvádí nepřesně (bez stránek) či špatně (viz pozn. 23). Práce je vypořádávána rozsáhlými medailonky autorit v poznámkách pod čarou, které nejsou zdrojované vůbec a často působí jako automatické překlady (viz. pozn. 29, v níž se z ženy obratem jedné věty stává muž), pozn. 73 je dokonce psaná ve slovenštině.

Autorka má také problém s gramatikou a stylistikou, její text je plný překlepů, vykloubení z vazby, neobratných a v důsledku nesmyslných či zcela vágních formulací typu „oblast studia jevu paměti v humanitárním prostředí.“ (s.25)

Vzhledem k těmto výhradám musím konstatovat, že autorka spíše neprokázala schopnost výzkumné činnosti a její práce spíše nespĺňuje požadavky kladené na diplomové práce. Se značnými výhradami práci ale doporučuji k obhajobě a navrhuji známku E.

Otázka pro obhajobu: Jak podle Vás souvisejí otázky po povaze paměti, kladené teoretiky v rámci memory či trauma studies, s otázkami, zkoumanými ve Vámi vybraných filmech/knihách/fotografiích?